

HISTORIA MIASTA I GMINY SIEWIERZ

SIEWIERZ

Siewierz należy do najstarszych grodów w Polsce, jednakże jego początki nie są znane, bowiem nie zachowały się dawne dokumenty, zaś dotąd nie przeprowadzono odpowiednich badań archeologicznych. Pierwsza wzmianka historyczna znajduje się w dokumencie legata papieskiego Idziego z 1125 r. w którym napisano, iż klasztor Benedyktów w Tyńcu pod Krakowem pobierał część opłat z targu i jatki w Siewierzu. Dalszym dowodem istnienia grodu oraz jego funkcji w handlu śląsko-małopolskim jest fakt działalności komory celnej w Siewierzu, z której dochody pobierał konwent norbertanek z Rybnika w 1233 r. W początkach swego istnienia Siewierz wchodził w skład kasztelanii bytomskiej w granicach ziemi krakowskiej. W 1177 r. Kazimierz Sprawiedliwy podarował Bytom, Oświęcim i Siewierz Mieszkowi Płatonogiemu, księciu raciborskiemu. W początkach XIII w. Siewierz był już siedzibą kasztelanów, bowiem stare śląskie dokumenty wymieniają nazwiska pierwszych kasztelanów: Jakse i Wawrzyńca. Gród siewierski w tym czasie położony był wokół kościoła św. Jana Chrzyciela, a więc na terenie obecnego cmentarza grzebalnego. Prawdopodobnie w 1241 r. po spaleniu grodu przez Tatarów przeniesiono osadę w dolinę Czarnej Przemszy chronioną rzeką i rozległymi bagnami. W 1276 r. Siewierz otrzymał prawa miejskie, jednakże nie zachował się dokument lokacyjny. W czasie rozbitcia dzielnicowego Siewierz był miejscem znanych bitew. W 1289 r. wojska Władysława Łokietka rozbiły wojska książąt śląskich w walce o tron krakowski, a w 1292 r. Wacław II czeski zwyciężył wojska polskie i zajął Kraków. Odrębność terytorialną ziemi siewierskiej po raz pierwszy stwierdzono w dokumencie z 1266 r., wspominającym o "districtus severiensis". Po śmierci księcia opolskiego Władysława w 1281 r., dystrykt siewierski przeszedł we władanie Kazimierza I Bytomsko-Kozielskiego. Do 1337 r. dystrykt siewierski pozostawał we władaniu książąt bytomskich, którzy w tym właśnie roku sprzedali go Kazimierzowi Cieszyńskiemu. Po raz pierwszy w 1341 r. użyto formy „księstwo siewierskie". Ponieważ księstwa bytomskie i cieszyńskie stanowiły lenna czeskie, przeto także ziemia siewierska ciążyła ku Czechom, Księżę cieszyński Wacław nie mając potomstwa, popadłszy w kłopoty finansowe, sprzedał księstwo siewierskie w dniu 30 grudnia 1443 r. biskupowi krakowskiemu Zbigniewowi Oleśnickiemu. Umowa kupna i sprzedaży wymienia miasta: Czeladź, Koziegłowy i Siewierz oraz wioski: Gołuchowice, Łagisza, Wojkowice Komorne, Rzeniszów, Nowa Wieś, Strzyżowice, Sączów, Myszkowice, Tąpkowice, Wojkowice Kościelne, Dąbie, Rogoźnik, Twardowice, Sadowie, Winowno, Będusz, Żeliszewice, Bobrowniki, Grodziec i Ożarowice. Księstwo posiadało powierzchnię 607 km². Ziemia siewierska stała się udzielnym księstwem pozostającym we władaniu biskupów krakowskich. Od 1486 r. biskup krakowski Jan Rzeszowski zaczął używać tytułu księcia siewierskiego, tytuł ten przetrwał do śmierci biskupa Feliksa Turskiego w 1770 r. Biskup krakowski jako książę siewierski kumulował w swym ręku władzę ustawodawczą i sądowniczą, wydając statuty oraz przywileje dla poszczególnych stanów księstwa, a zwłaszcza dla szlachty. Od 1474 r. biskupi nadawali szlachectwo, a otrzymali je w XVIII w. między innymi: Michał i Kazimierz Bontaniowie, Benedykt Eminowicz i Wojciech Dziembowski. Księstwo mimo opieki Korony miało znaczną samodzielność. Posiadało własne wojsko, w którym obowiązkowo służyła

miejskowa szlachta. Znany jest przypadek, iż wojska księstwa za biskupa Gembickiego przekroczyło granice Korony i stłumiło na Podhalu powstanie Kostki Napierskiego. Siewierz jako stolica Księstwa, siedziba sądów biskupich i centrum handlowe, był w XVII w. miastem znaczącym. Placem centralnym miasta był czworokątny Rynek zwany Wielkim. Z rynku wychodziły trzy ulice: Bytomska, Koziegłowska i Krakowska, a od strony północnej plac targowy. W centrum Rynku stał murowany dwupiętrowy Ratusz, wybudowany na podstawie przywileju z 1580 r. Miasto i mieszczenie otrzymali wiele przywilejów od biskupów krakowskich. Przywileje te obejmowały preferencje w handlu, zwolnienia od opłat w okresie klęsk żywiołowych, ułatwienia dla rzemiosła oraz nadania gruntów rolnych i leśnych. Do dzisiaj siewierzanie korzystają z przychylności biskupów, którzy nadali na wieczne czasy mieszczanom lasy i łąki o powierzchni około 1500 ha. Aktualnie gruntami tymi administruje w imieniu starych rodzin siewierskich Spółka Leśno-Gruntowa. Siewierz wraz z okolicą był poważnym ośrodkiem przemysłowym. W wiekach XIII-XIV kopano i wytapiano tu srebro i ołów. W wiekach XV-XVIII działały liczne kuźnie żelaza, bazujące na lokalnych zasobach rud żelaza. W początkach XVII w. Przebywał w Siewierzu znany kuźnik Walenty Roździeński, pisząc tu słynny poemat "Officina ferraria". Potęgą gospodarczą miasta opierała się na korzystnym położeniu geograficznym, na skrzyżowaniu licznych szlaków handlowych. Komory celne: siewierska, będzińska i koziegłowska obsługiwały szlak śląsko-ruski, który odgrywał najpoważniejszą rolę w handlu lądowym szlacheckiej Rzeczypospolitej. Panowanie biskupów krakowskich oraz niezależność terytorialna księstwa zakończyły się w czasie obrad Sejmu Wielkiego. Na podstawie ustaw z 1790 r. i 1791 r. Księstwo zostało włączone do Korony, jako osobna jednostka terytorialna w woj. krakowskim, Zaprowadzone zostały porządki skarbowe i sądownicze według zasad obowiązujących w Koronie. Król Stanisław August specjalnym aktem z dnia 27 kwietnia 1792 r. potwierdził przywileje nadane miastu przez biskupów krakowskich oraz nadał miastu nowy herb. Po III rozbiorze Polski ziemia siewierska została zagarnięta przez Prusaków i włączona do Prus, jako tzw. Nowy Śląsk, Siewierz stał się miastem powiatowym. Po zajęciu w 1807 r. Siewierza przez wojska francuskie, Napoleon Bonaparte reaktywował Księstwo Siewierskie i nadał je marszałkowi Lannes księciu de Montebello. Po upadku Napoleona ziemia siewierska została zajęta przez wojska rosyjskie, a księstwo zlikwidowane, Odtąd Siewierz aż do 1914 r. znajdował się pod zaborem rosyjskim. W II połowie XIX w., na skutek braku kolei i przemysłu, obserwuje się stopniowy upadek ekonomiczny miasta, a tym samym pozycji w regionie. Po powstaniu styczniowym, w którym Siewierz brał udział, nastąpił upadek miasta. W wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej przez władze carskie, Siewierz utracił prawa miejskie. Nie był nawet siedzibą gminy, bo ta do 1890 r. znajdowała się w pobliskim Sulikowie. Odzyskanie niepodległości w 1918 r. ożywiło nieco prowincjonalny Siewierz. Zbudowano szkołę powszechną, sanatorium, Dom Ludowy oraz kopalnię galmanu Wiktor Emanuel. W 1930 r. odsłonięto pomnik siewierzan poległych w walce o niepodległość. W okresie międzywojennym Siewierz wraz z całym powiatem zawierciańskim powstałym w 1927 r. należał do woj. kieleckiego. W czasie II wojny światowej Siewierz znalazł się w granicach Rzeszy. Ludność poniosła w czasie wojny znaczne straty, bowiem zginęło około 300 mieszkańców. W tym czasie Siewierz stał się siedzibą okręgu urzędowego, obejmującego gminy zbiorcze: Siewierz, Mierzęcice i Pińczyce. Po zakończeniu wojny ziemia siewierska wraz z całym powiatem zawierciańskim została przyłączona do województwa śląsko-dąbrowskiego. Siewierz zaczął powoli odzyskiwać dawną pozycję w regionie. W 1946 r. reaktywowano dekanat siewierski, w 1947 r. oddano do użytku Liceum Ogólnokształcące, a w 1962 r. przywrócono prawa miejskie i nadano herb. Duża reorganizacja administracji terenowej przeprowadzona w 1973 r. zlikwidowała gromady, spowodowała przyłączenie do miasta i gminy sąsiednich wsi: Brudzowic, Dziewek, Gołuchowic, Żeliszawic, Podwarpia, Wojkowic Kościelnych, Kuźnicy Warężyńskiej i Trzebiesławic. Tak więc po 180 latach nastąpiło zjednoczenie części ziemi siewierskiej. W latach 70-tych nastąpił dalszy rozwój siewierskiego przemysłu. Zbudowano nowoczesną Wytwórnię Gazów Technicznych POLGAZ oraz trzy kopalnie dolomitów: SIEWIERZ, PODLEŚNA i NOWA WIOSKA. W latach tych Siewierz zasłynął w kraju z szeregu inicjatyw gospodarczych, zdobywając tytuły i nagrody w konkursach o tytuł MISTRZA GOSPODARNOŚCI. Ze środków państwowych, własnych i nagród zbudowano wiele obiektów użyteczności publicznej, jak

Dom Kultury i Przedszkole. Rozbudowano Szkołę Podstawową i budynek Urzędu Miasta. Przebudowano Rynek, zmodernizowano ulice i drogi, wykonano sieć wodociągową i hydrofornię. Zmiany polityczne jakie zaszły w kraju po 1989 r., nie zwolniły tempa rozwoju miasta. Zbudowano sieć gazociągową, rozbudowano sieć telefoniczną w gminie, wyremontowano zabytkowy budynek starej gminy, uruchomiono także miejską komunikację autobusową. Siłami i środkami wiernych parafii św. Macieja Ap, wyremontowano siewierskie kościoły.

Działania wojenne oszczędziły miastu większych zniszczeń. Czas okupacji niemieckiej zakończył się 20 stycznia 1945 r., kiedy to w nocy z 20 na 21 stycznia do Siewierza wkroczyli żołnierze radzieccy z 225 dywizji piechoty pod dowództwem pułkownika Muraszewa i Siewierz odzyskał wolność.

Wkrótce po wyzwoleniu w mieście podjęto szereg ważnych dla całej społeczności działań. Rozpoczęto zajęcia w szkole powszechnej, przystąpiono do przebudowy budynku dawnej szkoły elementarnej, w której rozpoczęło działalność liceum ogólnokształcące i państwowe koedukacyjne gimnazjum (1947). W 1946 r. utworzono Ludowy Zespół Sportowy. Podjęto również prace remontowe i konserwatorskie przy kościele św. Jana Chrzciciela (od 1947 r.).

Ówczesny wójt Józef Pyrzyk podjął starania w kierunku przywrócenia Siewierzowi praw miejskich, które okazały się wówczas bezskuteczne, jednakże konsekwentne działania grupy zaangażowanych Siewierzan miały doprowadzić do sukcesu w przyszłości.

Siewierz wraz z powiatem zawierciańskim należał wówczas do województwa śląsko-dąbrowskiego. W następstwie zmian administracyjnych, które nastąpiły w 1950 roku, likwidacji uległ urząd wójta, a rady narodowe zostały przekształcone w organy jednolitej władzy państwowej. Na czele władz gminy stał przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej. W wyniku kolejnych zmian ustrojowych w 1954 roku i reformy podziału administracyjnego Siewierz został gromadą, którą następnie po upływie 3 lat funkcjonowania przekształcono w osiedle. Obszar Siewierza powiększył się w 1961 roku, kiedy to do Siewierza zostały przyłączone wsie: Sulików, Kuźnica Sulikowska i Kuźnica Świątobojańska.

W kolejnych latach funkcjonowania miasta, w Siewierzu powstawały pierwsze zakłady pracy: Bank Spółdzielczy (1947 r.), Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” (1948 r.), Zakłady Gumowe Górnictwa (1958 r.) oraz Spółdzielnia Usług Wielobranżowych (1960 r.).

W 1957 r. powstał budynek urzędu miasta, a w 1959 r. na siewierskim rynku stanęła remiza strażacka.

Lata powojenne były czasem intensywnego ubiegania się o odzyskanie dla Siewierza praw miejskich. Działania te, dzięki wielkiemu zaangażowaniu grupy Siewierzan zostały zwieńczone sukcesem – Siewierzowi nadano prawa miejskie na podstawie rozporządzenia ówczesnego Prezesa Rady Ministrów Józefa Cyrankiewicza z dnia 7 lipca 1962 r. w sprawie utworzenia niektórych miast które stanowiło, że „...zalicza się do miast ...osiedle Siewierz w powiecie zawierciańskim...”.

Wydarzenie to stało się przyczynkiem do zintensyfikowania działań na rzecz miasta i jego rozwoju. Wkrótce podjęto się przebudowy rynku, w centrum miasta wybudowano kanalizację burzową, powstała sieć wodociągowa i hydrofornia, modernizowano drogi i ulice.

Rozbudowano również budynek szkoły podstawowej, a siewierska oświata już wkrótce mogła poszczycić się wieloma sukcesami. Ówczesna Zbiorcza Szkoła Gminna w Siewierzu wyróżniała się bardzo pozytywnie na tle innych placówek w regionie i w województwie. Została odznaczona m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej za wybitne osiągnięcia opiekuńczo-wychowawcze i aktywny udział w realizacji zadań w konkursie „Mistrz Gospodarności Kraju”. W kolejnych latach następowały kolejne sukcesy, a wysoki poziom nauczania przekładał się na osiągnięcia dzieci i młodzieży szkolnej, na liczne nagrody i wyróżnienia. Wychowankowie szkoły reprezentują dzisiaj wiele dziedzin życia społecznego, wielu z nich osiągnęło wybitne sukcesy w swoich zawodach.

Również młodzież licealna działała aktywnie, włączając się w życie społeczne. Już w latach sześćdziesiątych w szkole działało studio radiowe, które zajmowało się m. in. informowaniem o bieżących wydarzeniach z życia szkoły. Ponadto młodzież wystawiała sztuki teatralne i bajki dla dzieci, aktywnie uczestniczyła w obchodach uroczystości państwowych i lokalnych, przygotowywała inscenizacje historyczne upamiętniające ważne dla Siewierza wydarzenia.

Ówczesne władze miasta podejmowały szereg decyzji i działań, mających duże znaczenie w sferze kultury. Reaktywowano bibliotekę, która znalazła siedzibę w Domu Ludowym. W późniejszych latach (1956) zorganizowano też dwa punkty biblioteczne w Piwoni i Sulikowie. Podjęto decyzję o wybudowaniu domu kultury i przedszkola. Te ważne dla mieszkańców obiekty zostały oddane do użytku w 1977 r. - budynek przedszkola, 1974 r. - budynek domu kultury, w którym nieco później znalazła swoją siedzibę Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (1983).

Począwszy od 1962 roku w mieście odbywają się „Dni Ziemi Siewierskiej” - święto miasta i jego mieszkańców, podczas którego m.in. prezentowany jest dorobek rodzimych artystów, występują zaproszeni artyści, a w bogatym programie artystycznym każdy uczestnik znajdzie dla siebie ciekawą propozycję.

Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na wodę w aglomeracji śląskiej, pod koniec lat 50-tych powstały plany wybudowania sztucznego zbiornika retencyjno-przeciwpowodziowego. Jako pierwszy w 1963 r. powstał Zalew Przeczycko-Siewierski, w którym zaporą wodną piętrzy wodę na wysokość ok. 14 metrów. Całkowita powierzchnia zalewu wynosi ok. 570 ha (w tym na terenie Gminy Siewierz ok. 400 ha). Z upływem czasu w pobliżu zbiornika lokowały się ośrodki wypoczynkowe zakładów pracy głównie ze Śląska, a akwen zaczął również pełnić ważną rolę rekreacyjno-wypoczynkową. Obecnie wzdłuż brzegów funkcjonują plaże, przystanie dla łodzi, swoje siedziby mają kluby żeglarskie, a na wodzie organizowane są zawody wędkarskie i kursy żeglarskie. Pomimo częściowego zagospodarowania brzegów, zbiornik posiada również naturalne rejonu z charakterystyczną roślinnością wodną, a na przylegających terenach zielonych swoje siedliska ma wiele gatunków ptaków, odbywających lęgi. Jest to również ważny przystanek w corocznej sezonowej migracji ptactwa wodnego. Z tych wszystkich względów jezioro stało się istotnym atutem w ofercie turystycznej i wypoczynkowej Siewierza. Drugim zbiornikiem retencyjno-przeciwpowodziowym na terenie gminy jest zbiornik Kuźnica Warężyńska w rejonie Wojkowic Kościelnych, który powstał w 2006 roku, po napełnieniu wodą wyrobiska po zakończonej eksploatacji piasku podsadzkowego.

Równolegle z inwestycjami tworzącymi infrastrukturę miejską, powstawało wiele nowych budynków mieszkalnych – w miejscu starych i drewnianych budowano murowane domy jednorodzinne, mieszkańcy osiedlali się również w rejonie ulicy Warszawskiej, na terenach, które dzisiaj określane są mianem Osiedla Zachód.

W znaczący sposób do rozwoju miasta przyczyniały się zakłady pracy, które powstawały na jego terenie, a mieszkańcy znajdowali w nich zatrudnienie. Siewierzanie oraz mieszkańcy okolicznych miejscowości podejmowali pracę w Spółdzielni Usług Wielobranżowych, Spółdzielniach Pracy „Rozwój” i „Strój”, w Zakładach Zbożowych Technomag oraz w dużych przedsiębiorstwach, które powstawały w kolejnych latach, jak np. Zakłady Dolomitowe, Wytwórnia Gazów Technicznych „Polgaz”, Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Prodryn-Spelmot.

Prężny rozwój Siewierza w kolejnych latach został dostrzeżony i doceniony, zaowocował znaczącymi na tamte czasy wyróżnieniami w skali województwa, a nawet kraju. W 1970 r. miasto zdobyło tytuł „Wicemistrza Gospodarności”, w 1972 r. Siewierz był już „Mistrzem Gospodarności” w skali kraju, a dwa lata później, w roku 1974 znalazł się w ścisłym gronie laureatów Jubileuszowej Nagrody XXX-lecia PRL, którą przyznawano najgospodarniejszym spośród gospodarnych. W tym samym roku Siewierz otrzymał Złotą Odznakę „Zasłużony w Rozwoju Województwa Katowickiego”. Kolejnym sukcesem było ponowne uzyskanie w roku 1977 tytułu „Wicemistrza Gospodarności”. Wraz z nagrodami miasto otrzymywało nagrody pieniężne, które władze miasta przeznaczały na cele publiczne – m. in. na budowę obiektów użyteczności publicznej. Ugruntowana pozycja miasta w regionie była bodźcem do podejmowania kolejnych wyzwań, dobrze służących rozwojowi.

W latach 80-tych wybudowano Dom Książki, utworzono Izbę Regionalną, a zbiory biblioteczne

zostały przeniesione do nowej siedziby przy placu Wojska Polskiego.

Oddano do użytku Urząd Poczty i Telekomunikacji, wraz z nową centralą telefoniczną na 800 numerów.

W związku z coraz większą liczbą mieszkańców na Osiedlu Zachód, powstała tam parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, której pierwszym proboszczem został ksiądz Emil Ilków.

W kościele św. Barbary i Walentego – dawnym kościele szpitalnym z XVII wieku rozpoczęto trwające kilka lat prace remontowe, w ramach których wykonano nową posadzkę i tynki oraz odrestaurowano ołtarz główny. Odnowiono również wnętrze kościoła pw. św. Macieja Ap., a dach świątyni został pokryty blachą.

Nakreślając rozwój miasta nie sposób nie wspomnieć o tradycyjnym siewierskim rzemiośle, reprezentowanym przez liczną rzeszę wytwórców, którzy trudnili się bednarstwem, garncarstwem, stolarstwem, kołodziejstwem, rymarstwem, kowalstwem, koszykarstwem, szewstwem.

Była to spora grupa rzemieślników, działająca na lokalnym rynku, a efekty ich pracy były szeroko znane w okolicy. Z biegiem czasu zmieniał się profil lokalnego wytwórstwa, odchodziły w zapomnienie niektóre zawody wypierane przez nieuchronny postęp i zmiany społeczno-gospodarcze, ale zawsze Siewierz był i jest nadal kojarzony z wieloma tradycyjnymi produktami, postrzegany jako miasto ludzi z inicjatywą.

Z początkiem lat 70 – tych ubiegłego wieku następowały kolejne zmiany w organizacji administracji terenowej. Na podstawie reformy ustrojowej z 1972 r. począwszy od 1 stycznia 1973 r. w miejsce likwidowanych gromad utworzono gminy, a do Siewierza przyłączono wówczas wsie: Brudzowice, Dziewki i Żeliszewice. Wskutek kolejnych zmian do Siewierza przyłączono kilka sołectw ze znoszonego miasta Ząbkowice, tj. Podwarpie, Trzebiesławice, Tuliszków, Warężyn i Wojkowice Kościelne, a w 1984 r. z terenu gminy Siewierz wyłączono wsie: Marianki i Ratanice.

Wraz z upływem czasu Siewierz zmieniał swoje oblicze. Następowaly wielkie, pozytywne zmiany w wyglądzie miasta i w standardzie życia jego mieszkańców. Zmiany ustrojowe, które nastąpiły po roku 1989, umożliwiły dalszy prężny rozwój tak miasta jak i całej gminy, bowiem pod rządami nowej ustawy o samorządzie gminnym, Siewierz wraz z dziesięcioma sołectwami stanowi jednostkę terytorialną pn. **Miasto i Gmina Siewierz**. Ostatnie zmiany w powierzchni gminy miały miejsce w 1992 r., kiedy to z terenu Gminy Siewierz wyłączono wieś Trzebiesławice i przyłączono do Dąbrowy Górniczej.

Obecnie powierzchnia gminy wynosi 113,85 km², jest zamieszkała przez 12.284 osoby, z czego miasto zajmuje 38,66 km² z liczbą mieszkańców: 5.383 osoby.

Pod rządami nowych ustaw ustrojowych następował dalszy rozwój Siewierza i całej gminy. W latach 90-tych władze samorządowe podjęły szereg ważnych decyzji gospodarczych w wyniku których wybudowano sieć gazociągową, rozbudowano sieć telekomunikacyjną, wprowadzono zorganizowany system gospodarki odpadami wraz z selektywną zbiórką odpadów, uruchomiono komunikacyjną sieć autobusową, która połączyła Siewierz z ościennymi sołectwami i większymi miejscowościami. Wyremontowano zabytkowy budynek „Starej gminy”, w 1999 r. rozpoczął tam działalność zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Zawierciu, który funkcjonował przez 5 lat. Po jego likwidacji w budynku znalazła siedzibę Izba Tradycji i Kultury Dawnej, w której gromadzone są pamiątki z bogatej historii ziemi siewierskiej, dokumenty, fotografie i obrazy związane z Siewierzem, sztandary stowarzyszeń, herby szlachty siewierskiej, eksponaty związane z rzemiosłem siewierskim. Obecnie w budynku Izby Tradycji i Kultury Dawnej funkcjonuje również Punkt Informacji Turystycznej. Podjęto także prace budowlane przy częściowej rekonstrukcji zamku biskupów krakowskich, zaś siłami i środkami wiernych wyremontowano siewierskie kościoły.

Ważnym wydarzeniem dla miasta było utworzenie w 1994 roku Zakładu Usług Wodnych i Kanalizacyjnych, który prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Dziesięć lat później na terenie ZUWiK-u zaczęła działać oczyszczalnia ścieków, która obsługuje mieszkańców Siewierza i odbiera nieczystości ciekłe od firm, działających na terenie gminy. Istotną częścią bieżącej działalności zakładu jest prowadzenie inwestycji polegających na budowie nowych odcinków wodociągów i kanalizacji oraz wymianie

elementów sieci już istniejących. W ramach działalności zakład świadczy usługi transportowo-sprzętowe, prowadzi prace porządkowe oraz zimowe utrzymanie dróg i miejsc publicznych. Obecnie, w bezpośrednim sąsiedztwie ZUWiK-u funkcjonuje również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w którym od mieszkańców gminy odbierane są nieodpłatnie odpady selektywne.

Z uwagi na skromną bazę sportową w Siewierzu podjęto decyzję o budowie nowoczesnej hali sportowej przy Zespole Szkół. W 2005 roku wbudowano akt erekcyjny, a rok później w październiku 2006 roku nastąpiło otwarcie dużego, nowoczesnego obiektu sportowego wraz z zapleczem, który dobrze służy dzieciom, młodzieży szkolnej i nie tylko. W hali sportowej miała miejsce Wystawa Przyrodniczo-Łowiecka, przygotowana w ramach obchodów 85-lecia Okręgowej Rady Łowieckiej. Około 1000 zgromadzonych eksponatów obejrzało niemal 5 tys. zwiedzających.

W tym czasie w Siewierzu znalazło siedzibę kilka nowych zakładów pracy, jak np. Electrolux, Paks'D, Rosa Europe, Topcon Polska Sp. z o.o., które wraz z innymi funkcjonującymi już wcześniej, jak np. Górnicze Zakłady Dolomitowe Kopalnia Siewierz, Air Products Polska Sp. z o.o., Axa Stenman Sp. z o.o., Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., PPH Pro-Pak, oferują zatrudnienie mieszkańcom Siewierza i ościennych miejscowości.

Powiększeniu uległo również zaplecze przeciwpożarowe i ratownicze. W roku 2006 w Siewierzu przy drodze krajowej Nr 1 uruchomiono Posterunek Zamiejscowy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej PSP, którego załoga zajmuje się prowadzeniem akcji ratowniczych w czasie pożarów i likwidacją miejscowych zagrożeń, związanych również ze zdarzeniami drogowymi.

Na najnowszą historię Ziemi Siewierskiej składa się szereg ważnych decyzji władz samorządowych i wydarzeń, które ukształtowały zarówno miasto jak i całą gminę w jednostkę samorządu gminnego o ugruntowanej, stabilnej pozycji w regionie.

Trafne decyzje gospodarcze i rozważne zarządzanie gminnymi zasobami sprawiły, że obecnie Gmina Siewierz rozwija się systematycznie i wielokierunkowo, w wielu dziedzinach życia następuje zauważalny postęp, co przekłada się na stałe podnoszenie standardu życia mieszkańców, do których inwestycje, remonty i inne działania są skierowane. Możliwości, jakie stworzyła reforma samorządowa są efektywnie wykorzystywane, mimo licznych utrudnień i problemów, z jakimi borykają się władze samorządowe. Z chwilą pojawienia się możliwości pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej gmina niezwykle intensywnie i skutecznie pozyskuje wsparcie finansowe z tego źródła na realizację wielu zadań, bowiem znakomita większość gminnych inwestycji była i jest realizowana przy znaczącym zaangażowaniu środków zewnętrznych, a przede wszystkim unijnych.

Do najważniejszych zadań zrealizowanych w Siewierzu w latach **2006 - 2010** należy zaliczyć m.in. następujące inwestycje:

- przebudowa płyty Rynku w Siewierzu
- budowa kanalizacji sanitarnej na Osiedlu Zachód
- prace budowlano-konserwatorskie na Zamku,
- ekspozycja zabytków archeologicznych w piwnicy Zamku siewierskiego
- termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Siewierzu
- przebudowa stadionu LKS „Przemsza”
- budowa kompleksu boisk w ramach programu „moje Boisko ORLIK 2012”
- budowa placów zabaw przy ul. Mostowej i przy Przedszkolu Publicznym,

- budowa bazy sportowej przy Zespole Szkół
- remont pomieszczeń w Zespole Szkół w Siewierzu
- modernizacja kotłowni, instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz wymiana c.o. w Przedszkolu Publicznym
- uruchomienie filii Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Siewierzu, w którym realizuje się program opiekuńczo-wychowawczy oraz prowadzi działalność diagnostyczną i terapeutyczną dla dzieci potrzebujących wsparcia,
- budowa systemu monitoringu, którym objęto teren Rynku i obszar wokół mostu zwodzonego przy zamku. W kolejnych latach liczba miejsc objętych monitoringiem zwiększa się systematycznie, co jest podyktowane względami bezpieczeństwa oraz potrzebą ochrony gminnego mienia
- budowa ulicy Wodnej
- budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Osiedlu Jezioro
- budowa kanalizacji deszczowej na Osiedlu Zachód
- iluminacja Zamku oraz - przy wsparciu firmy TUP S.A. - romańskiego kościoła pw. św. Jana Chrzciciela
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 2 wraz z modernizacją systemu grzewczego
- budowa wodociągu przesyłowego łączącego studnię głębinową na terenie Górniczych Zakładów Dolomitowych z miejską siecią wodociągową w Siewierzu,
- przebudowa 1,5 km odcinka wodociągu Siewierz - Łysa Góra oraz wodociągu na ul. Granicznej.

Zrealizowano również szereg mniejszych, ale nie mniej ważnych zadań z zakresu gospodarki komunalnej, w tym m.in.

- przeprowadzono remonty chodników na ul. Nawrota, Słowackiego, Będzińskiej, Wolności, Plac Ogródki,
- wykonano remont ścieżki pieszo-rowerowej na ul. Czarnieckiego,
- wykonano ścieżkę pieszo-rowerową wraz z oświetleniem na ul. Gietyngiera,
- wykonano projekty a następnie parkingi przy ul. Nawrota i Kościuszki,
- ułożono nakładkę asfaltową na ul. Kolejowej,
- wykonano oświetlenie na ul. Młyńskiej,
- przeprowadzono remont dachu i pomieszczeń w budynku gminnym przy ul. Warszawskiej

- dbano o utrzymanie czystości i porządku oraz tereny zielone.

Udało się również doprowadzić do przejęcia sieci wodociągowej na terenie miasta od Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Zawierciu o długości 20,91 km oraz 2.370 szt. przyłączy wodociągowych o łącznej długości 9,6 km. Wraz z siecią gmina przejęła również 3 ujęcia wód podziemnych (Czekanka, Tuliszków – Chmielowskie, Siewierz – Plac Strażacki). Od początku 2010 roku Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Siewierzu dostarcza wodę wszystkim mieszkańcom Miasta i Gminy Siewierz.

W dziedzinie kultury i promocji zrealizowano nowatorskie przedsięwzięcie pn. „Teatr multimedialny Zamku Siewierskiego Komnata Natchnień”. Było to przedstawienie teatralne o historii Siewierza, łączące fabułę teatralną, grę znanych aktorów, muzykę i taniec, wsparte nowoczesną techniką multimedialną, które obejrzało ponad 10 tys. widzów. Widowisko przyczyniło się do promocji miasta, było też bardzo ciekawym wydarzeniem kulturalnym tak dla mieszkańców jak i dla turystów oraz gości.

Kolejna kadencja przypadająca na lata **2010 - 2014** również obfitowała w wiele ważnych dla mieszkańców inwestycji. Ich realizacja w znakomitej większości była wspierana finansowo środkami zewnętrznymi, przede wszystkim unijnymi:

- kontynuowano przebudowę stadionu sportowego LKS Przemsza Siewierz,
- podjęto się budowy placu zabaw przy Szkole Podstawowej Nr 2 w ramach programu rządowego „Radosna szkoła”,
- zagospodarowano tereny wokół Zamku na cele rekreacyjne, turystyczne i sportowe – powstały tam dwa korty tenisowe, plac zabaw dla najmłodszych, skate park i bieżnie, urządzone zostały tereny zielone wraz z elementami małej architektury,
- wybudowano drogę gminną na ulicy Wodnej wraz z robotami uzupełniającymi,
- na Osiedlu Jezioro wybudowano kanalizację sanitarną obejmującą ulice: Spokojna, Ogrodowa, Polna, Parkowa, Letniskowa, Cicha, Łąkowa, Bytomska i Chabrowa o długości kanału sanitarnego 4.014 m,
- przeprowadzono termomodernizację remizy OSP w Rynku wraz z robotami dodatkowymi,
- w ramach realizacji projektu „Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim – Gmina Siewierz” wybudowano sieć dostępową, centrum zarządzania siecią oraz uruchomiono publiczne punkty dostępu do internetu, również dla osób niepełnosprawnych,
- zakupiono stroje regionalne dla zespołów folklorystycznych działających przy Zespole Szkół w Siewierzu,
- wybudowano plac zabaw w ramach konkursu „100 placów zabaw na 100 lat NIVEA”,
- rozbudowano systemu monitoringu, którym objęto kompleks

- sportowy przy Zamku oraz teren Rynku przy remizie OSP,
- wybudowano odprowadzenie wód opadowych z części terenu „Osiedla Zachód”,
 - oddano do użytku Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
 - wybudowano drogę gminną dla obsługi dzielnicy „Siewierz Jeziorna” wraz z chodnikiem, miejscami postojowymi, ciągiem pieszo-rowerowym oraz pasem zieleni izolacyjnej, kanalizacją deszczową, kanałem technologicznym oraz oświetleniem ulicznym,
 - zrealizowano wiele projektów z zakresu edukacji, m.in. Wiedza i rozwój, Europejska szkoła – oddolna inicjatywa edukacyjna w Zespole Szkół, Kreatywna przyszłość – program zajęć dodatkowych w gimnazjum w Zespole Szkół, Szkoła marzeń – twórcze zajęcia dla dzieci, Twórcze wyzwania, Wkraczamy do Europy, Kreatywność i kompetencje kluczowe – drogą do sukcesu, Umiejętność uczenia się jest podstawą oraz kilka innych projektów, realizowanych w ramach programu Comenius.

Zrealizowano również projekt pn. *Multimedialna podróż w czasie na zamku siewierskim*, który był ciekawym happeningiem historycznym, przygotowanym z wykorzystaniem technologii cyfrowych, dzięki którym zamek odżył w swojej świetności w postaci pełnometrażowego filmu oraz wirtualnego przewodnika komputerowego. Oprócz działania promocyjnego projekt przyczynił się do upowszechnienia bogatego dziedzictwa historycznego i kulturowego Siewierza oraz utrwalenia tożsamości mieszkańców miasta.

Tak jak i w poprzednich latach, zrealizowano szereg zadań z zakresu gospodarki komunalnej i lokalowej. Remontowano ulice (ul. Sucha, Pl. Wojska Polskiego, Sportowa, Altanka) i chodniki (Plac Wojska Polskiego) oraz obiekty gminne – pomieszczenia parterowe w budynku „Domu Książki”, remizę OSP w Rynku, budynek gminny przy ul. Żwirki i Wigury 26, uzupełniano oświetlenie uliczne, zakupiono budynek wraz z nieruchomością przy ul. Górnej z przeznaczeniem na mieszkania socjalne i wykonano wiele innych zadań na wnioski mieszkańców.

W kolejnych latach **2015 i 2016** kontynuowano rozpoczęte wcześniej zadania bądź podejmowano realizację nowych przedsięwzięć, zaplanowanych i przyjętych do realizacji w budżecie gminy.

Do najważniejszych zrealizowanych zadań z tego okresu należą:

- rozbudowa infrastruktury turystycznej, a w tym budowa iluminacji Zamku w Siewierzu i zagospodarowanie terenu wokół zamku, zakup mobilnej sceny letniej wraz z oświetleniem i nagłośnieniem, która jest wykorzystywana podczas gminnych uroczystości i imprez kulturalnych, sportowych, historycznych,
- konserwacja elewacji zewnętrznej oraz pokrycia dachowego budynku Zintegrowanego Posterunku Służb Ratowniczych,
- remont odcinków dróg na ulicach Bytomskiej, Kopernika i Oleśnickiego wraz z przebudową odwodnienia, przebudową

oświetlenia ulicznego na energooszczędne i stylowe w technologii LED, rozbudową kanału technologicznego, przebudową i remontem wodociągu,

- wybudowanie pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Siewierzu wraz z infrastrukturą techniczną, boiskami do gry w piłkę ręczną, nożną halową oraz do koszykówki, pełnowymiarowym boiskiem do siatkówki oraz dwoma boiskami treningowymi do siatkówki i koszykówki. Przeprowadzono również remont sali komputerowej, korytarzy i kilku pomieszczeń w budynku szkoły,
- wykonanie chodników wzdłuż ul. Stoczkowej z wykorzystaniem kostki brukowej zdemontowanej podczas remontu ul. Bytomskiej,
- zakup nieruchomości gruntowych z przeznaczeniem pod budowę parkingu m.in. przy ul. Piłsudskiego w Siewierzu,
- odbudowa ściany południowej na zamku w Siewierzu w ramach „Programu naprawczego usterek do Etapu III zrealizowanego w 2009 roku”,
- realizacja gruntownej przebudowy drogi na odcinku od skrzyżowania ul. Żwirki i Wigury z ul. Oleśnickiego do ronda na ul. Kieleckiej wraz z odwodnieniem, budową oświetlenia ulicznego, kanału technologicznego oraz budową kanalizacji sanitarnej na ul. Kieleckiej,
- rozpoczęto procedurę podpisywania umów z mieszkańcami na budowę instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i użyteczności publicznej.

Dbając o zaspokajanie potrzeb mieszkańców, od wielu lat podejmowane były również działania mające na celu wsparcie wielu instytucji i jednostek, których działalność wpływa znacząco na jakość życia w gminie. I tak, należy wspomnieć o corocznym wspieraniu działalności stowarzyszeń i organizacji społecznych skupiających mieszkańców, jak np. kluby sportowe, organizacje pożytku publicznego. Znaczące kwoty były przeznaczane na wzmocnienie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych, przekazywano środki na wsparcie działalności Państwowej Straży Pożarnej w Będzinie, która często interweniowała na terenie gminy i niosła pomoc naszym mieszkańcom. Z dofinansowania korzystała również siewierska Policja - samorząd przeznaczał środki na remont i zakup wyposażenia komisariatu oraz zakup samochodów policyjnych. Wsparcia udzielano także placówce Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, działającej nad Zalewem Przeczycko-Siewierskim i dbającej o bezpieczeństwo osób korzystających ze zbiornika wodnego. Z gminnego budżetu wydatkowano środki na prace poprawiające stan cieków wodnych i urządzeń melioracyjnych, które zostały wykonane przez Związek Spółek Wodnych.

Kontynuowany był program działań wspierających rodziny wielodzietne - ich członkowie mogli korzystać z wielu usług na preferencyjnych warunkach.

Podjęto szereg działań służących promocji miasta i propagowaniu jego walorów, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa historycznego. Warto m.in. wspomnieć o turniejach rycerskich organizowanych pod zamkiem siewierskim, które należały do jednych z największych w Polsce i

corocznie gromadziły liczne grupy rekonstrukcyjne z całego kraju oraz szeroką publiczność. Organizowano również wakacyjne pokazy walk rycerskich na zamku oraz wydawano publikacje promujące Siewierz. Wiele spośród imprez na długo wpisało się w kalendarium wydarzeń kulturalnych gminy. Miasto promowało się uczestnicząc w organizacji wyścigów kolarskich Tour de Pologne, których trasa kilkakrotnie przebiegała przez Siewierz, a relacje były przekazywane w telewizji, ogólnopolskiej prasie, w informatorach i broszurach oraz na portalach sportowych i tematycznych.

Nie sposób wymienić wszystkich zadań realizowanych przez siewierski samorząd, ale już te wymienione przykładowo, dają obraz gminy o coraz wyższym poziomie życia mieszkańców i zaspokajania ich potrzeb.

Kondycja ekonomiczna Gminy Siewierz jest wynikiem obranego sposobu zarządzania i strategii zrównoważonego rozwoju. W wielu rankingach prowadzonych przez niezależne media badające stan polskich gmin i osiągnięcia w różnych dziedzinach, Siewierz zdobywa wysokie noty. Od wielu lat jest w czołówce gmin miejsko-wiejskich ocenianych za podnoszenie standardu życia mieszkańców, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i wykorzystywanie funduszy unijnych. W skali całego kraju w prestiżowym Rankingu Samorządów "Rzeczpospolitej" za 2015 r. Gmina Siewierz zajmuje 58. miejsce, jednocześnie będąc trzecią gminą w województwie śląskim.

W porównaniu z Rankiem za 2014 rok pozycja Gminy Siewierz uległa znaczącej poprawie, bo nastąpił awans z 82. miejsca. W klasyfikacji pod względem aktywnego wykorzystania funduszy unijnych Siewierz zajął 73. miejsce, natomiast w dziedzinie innowacyjności, nasza gmina, jako jedyna z województwa śląskiego, zajęła 5. miejsce w klasyfikacji.

Nagrody i wyróżnienia zdobywane w kolejnych latach potwierdzają wysoką pozycję Siewierza na mapie samorządowej Polski w wielu dziedzinach. Dla przykładu wymienić można: puchary oraz nagrody pieniężne Marszałka Województwa Śląskiego w kolejnych edycjach Sportowego Turnieju Miast i Gmin, wyróżnienie za „Najlepsze destynacje Turystyczne – EDEN” za rewitalizację obiektów i obszarów turystycznych w odniesieniu do średniowiecznego układu urbanistycznego obejmującego Rynek i Zamek w Siewierzu (2011 r.), Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2012 r.), wyróżnienie w konkursie „Zabytek zadbane” za prace konserwatorskie i utrwalające wartości ruin zamku w Siewierzu (2012 r.), Śląską Wielką Nagrodę Budownictwa za organizowanie, finansowanie i realizację programu rozwoju inwestycyjnego Gminy Siewierz (2015 r.), wysokie notowania w kolejnych edycjach Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej”, w których Gmina Siewierz osiąga znaczące wyniki w skali całego kraju, jako jedna z nielicznych w województwie, a często jedyna z gmin powiatu będzińskiego.

Należy także wspomnieć o osiągnięciach Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Siewierzu, która od lat plasuje się na czołowych miejscach w rankingach, oceniających stan gminnych księżnic oraz poziom czytelnictwa.

Na pozycję Siewierza na samorządowej mapie Polski składają się również liczne sukcesy i osiągnięcia rodzimych twórców, artystów profesjonalnych i amatorów, którzy działając pod egidą Miejsko-Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki, promują miasto w całym kraju, a nawet poza jego granicami.

Wszystkie te elementy życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego Siewierza, przytoczone jedynie przykładowo, składają się na obraz miasta nowoczesnego, choć o mocno historycznym rodowodzie, nadążającego za nieuchronnym postępowaniem i dobrze inwestującego w swój rozwój. Trafne decyzje władz samorządowych dobrze wpisują się w potrzeby i oczekiwania społeczne, skutkiem czego Siewierz rozwija się prężnie w wielu kierunkach, z roku na rok zmienia się jego oblicze i staje się miejscem przyjaznym tak dla jego mieszkańców jak i dla turystów, którzy coraz chętniej i liczniej odwiedzają ziemię siewierską, czerpiąc z jej bogatej oferty.

BRUDZOWICE

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1337 r. Wieś należała początkowo do książąt cieszyńskich a po kupnie Księstwa Siewierskiego w 1443 r. stała się własnością biskupów krakowskich. Po przyłączeniu księstwa do Korony w 1791 r., Brudzowice były wsią rządową w ramach ekonomii sulikowskiej. W 1864 r. nastąpiło uwłaszczenie chłopów. Pierwsza szkoła powstała w 1892 r. W czasie II wojny światowej wysiedlono większość mieszkańców wsi. Po wojnie wieś rozbudowano, wzrosła jej ranga. W latach 1955-1973 była siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej dla wsi Brudzowice. W 1977 r. erygowano parafię rzymsko-katolicką, kościół konsekrowano w 1988 r. Miejscowość posiada dostęp do sieci wodociągowej, gazociągowej i telefonicznej.

Obecnie w sołectwie mieści się Szkoła Podstawowa, obejmująca również oddział przedszkolny, hala sportowa, stadion piłkarski wraz z kompleksem rekreacyjno-sportowym, plac zabaw, siłownia terenowa, remiza OSP oraz Centrum Kulturalno-Edukacyjne z filią biblioteczną. Znajduje się tutaj także Centrum Medyczne NZOZ "Primus", oferujące szeroki dostęp do lekarzy - specjalistów. W granicy z Siewierzem funkcjonują Górnicze Zakłady Dolomitowe S.A. - największa kopalnia dolomitu na terenie gminy. We wsi działa Ochotnicza Straż Pożarna, Orkiestra Dęta, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Terenowe Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „NIWY” oraz Ludowy Klub Sportowy "NIWY".

CZEKANKA

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1789 r. Jest to wieś o charakterze letniskowym, przy drodze do Myszkowa. Posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną.

DZIEWKI

Wieś leży przy starym trakcie handlowym z Siewierza do Koziegłówek. Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1426 r. Dziewki były wsią szlachecką, od 1688 r. do uwłaszczenia chłopów, stanowiły własność rodziny Zalassowskich. Pierwszą szkołę utworzono tutaj w połowie XIX w., w której nauczycielem był Kazimierz Brocki. W budynku szkoły funkcjonuje obecnie oddziały przedszkolne Szkoły Podstawowej w Brudzowicach. Tuż obok mieści się wielofunkcyjne boisko sportowe oraz plac zabaw i siłownia terenowa. Ponadto działa tu Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich. We wsi istnieje sieć wodociągowa, gazociągowa i telefoniczna.

GOŁUCHOWICE

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1372 r. Wieś należała do książąt cieszyńskich a po kupnie Księstwa Siewierskiego w 1443 r. przeszła na własność biskupów krakowskich. W XVIII w. wycięto lasy na potrzeby kuźnic biskupich. We wsi znajdował się młyn i stawy. Wieś należała w XIX w. do gminy Sulików a od 1925 r. do Gminy Siewierz. W sołectwie działa Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich. W 2014 roku powstała tu baza sportowa, na którą składają się boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw i siłownia terenowa. Wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną.

LEŚNIAKI

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1787 r. Była to osada leśna. W latach 1864-1955 znajdowała się w granicach administracyjnych gminy Pińczycze, a następnie Gromady Żeliszawice. Wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną. W sołectwie działa Ochotnicza Straż Pożarna oraz Koło Gospodyń Wiejskich. W 2018 roku gruntownie wyremontowano miejscową remizę OSP, w której mieści się również świetlica wiejska i kafejka internetowa. Na terenie przy budynku OSP znajduje się baza sportowo-rekreacyjna, w skład której wchodzi boisko wielofunkcyjne, plac zabaw oraz siłownia terenowa.

NOWA WIOSKA

We wsi działa Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich. W 2016 roku wyremontowano miejscową remizę OSP. Przy budynku remizy mieści się siłownia zewnętrzna.

PODWARPIE

Jedna z najmłodszych wsi na ziemi siewierskiej. Powstała pod koniec XIX w. na południowych stokach wzgórza Warpie, gdzie w wiekach średnich była kopalnia kruszcu. Wieś swój rozwój zawdzięcza korzystnemu położeniu przy trasie szybkiego ruchu Katowice-Częstochowa. Wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną. W Podwarpiu działa Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich. W 2013 roku przeprowadzono generalny remont remizy OSP. Obok tego budynku znajduje się plac zabaw i siłownia terenowa.

TULISZÓW

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1432 r. a wspomniana wieś występuje pod nazwą "Tholischow". Wieś była własnością szlachecką a od 1665 r. należała do parafii Siewierz. W 1783 r. przynależała już jednak do parafii Wojkowice Kościelne. W latach 60-tych XX wieku wieś wysiedlono w związku z budową zbiornika wodnego - Zalewu Przeczycko-Siewierskiego. Mieszkańcy wybudowali się w większości na swoich polach leżących powyżej rzeki.

Od 1929 r. w Tuliszowie funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna. W latach 60-tych XX wieku wybudowano tu remizę strażacką, która została rozbudowana i wyremontowana w 2014 roku. W sołectwie znajduje się również plac zabaw i siłownia terenowa.

WARĘŻYN, KUŹNICA WARĘŻYŃSKA

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1443 r. Była tu granica celna Księstwa Siewierskiego. Wieś leżała na prawym wysokim brzegu Czarnej Przemszy, ale po pożarze w XV wieku, została przeniesiona. Do 1790 r. stanowiła własność proboszczów siewierskich, którzy mieli tu dwór i folwark. Pod koniec XVII w. od strony południowo-wschodniej stała kuźnica żelaza, obok której powstała osada Kuźnica Waręska. Kuźnica Waręska zwana także Wielką, zakupiona w 1730 r. przez biskupów siewierskich, zmieniła później lokalizację. Powstały z niej trzy kolonie: Podleśna, Piaskowa i Kuźnica Warężyńska. Po roku 1790 Warężyn i Kuźnica Waręska stały się wsiami rządowymi do czasu kolonizacji w 1854 r. Aktualnie wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną.

W 2012 roku, w ramach inwestycji gminnej, zrealizowano zadanie pn. "Budowa boiska wielofunkcyjnego w Kuźnicy Warężyńskiej", w ramach którego wybudowane zostało boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej, umożliwiające grę w piłkę ręczną, koszykówkę (dwa boiska), siatkówkę i tenisa. W sołectwie znajduje się również plac zabaw i siłownia terenowa. W 2022 roku rozpoczęto budowę świetlicy wiejskiej na terenie przekazanym gminie

przez byłe Kółko Rolnicze.

WOJKOWICE KOŚCIELNE

Jedna z najstarszych miejscowości na ziemi siewierskiej. Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1325 r., jednakże wg historyków wieś jest znacznie starsza, bowiem kościół może pochodzić z lat 1220 -1229, z czasów biskupa krakowskiego Iwo Odrowąża. Początkowo wieś była własnością książęcą, później od 1380 r. stała się własnością szlachecką. Od 1730 r. do 1795 r. stanowiła własność kapituły katedralnej krakowskiej, później zabrana przez rząd pruski. W średniowieczu nad Czarną Przemszą stały dwa młyny i karczma. Wieś wiele razy była palona i niszczona. Między innymi w XIII w. przez Tatarów, w II połowie XV w. przez śląskie oddziały zbrojne, a w XVII w. przez Szwedów. W czasach Królestwa Polskiego była własnością rządową. W okresie międzywojennym był tam folwark administrowany przez Sejmik Będziński. Po wojnie powstała Spółdzielnia Produkcyjna PRAWDA. Wojkowice Kościelne były siedzibą parafii od XIII w. Pierwsza wzmianka historyczna o szkole parafialnej pochodzi z 1598 r. W 1864 r. Wojkowice stały się siedzibą gminy, a od 1866 r. Sądu Gminnego.

Od 1977 r. wieś znajdowała się w granicach miasta i gminy Siewierz. Aktualnie we wsi funkcjonują: Zespół Szkolno-Przedszkolny, remiza OSP, filia biblioteczna i Dom Nauczyciela. Wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną. W części południowej sołectwa położony jest wodny Zbiornik Kuźnica Warężyńska tzw. Pogoria IV, będący pozostałością po Kopalni Piasku „Kuźnica Warężyńska”. W 2009 roku w pobliżu szkoły powstał nowoczesny kompleks sportowo-rekreacyjny. We wsi działa Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło terenowe PZERiL oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta "Strażak".

ŻELISŁAWICE

Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1376 r. Była to wieś szlachecka w Księstwie Siewierskim. Od 1688 r. aż do parcelacji w 1864 r. należała do rodziny Zalassowskich. Od 1864 do 1955 r. znajdowała się w granicach administracyjnych gminy Pińczyce. W latach 1955-1973 była siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. Pierwsze wzmianki historyczne o szkole w Żeliszławicach pochodzą z 1850 r. Ochotniczą Straż Pożarną utworzono w 1925 r., a Koło Gospodyń Wiejskich w 1931 r. Po II wojnie światowej nastąpił dynamiczny rozwój wsi. W 1948 r. wzniesiono nowy budynek szkoły podstawowej. W 1958 r. erygowano parafię rzymsko-katolicką, a w 1964 r. konsekrowano nowy kościół. Wieś posiada sieć wodociągową, gazociągową i telefoniczną.

Aktualnie w sołectwie znajduje się: Zespół Szkolno-Przedszkolny wraz z boiskiem wielofunkcyjnym, stadion piłkarski z boiskiem treningowym, siłownia terenowa, remiza OSP i filia biblioteczna. Działa tu Ochotnicza Straż Pożarna, Orkiestra Dęta, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło terenowe PZERiL oraz Ludowy Klub Sportowy "Ostoja".

Dodane przez: **Marcin**

Ostatnia edycja: 2022-02-03 11:36:36